DATOS IDENTIFICATIVOS

Arte: Arte e modernidade

Materia	Arte: Arte e modernidade			
Código	P01G010V01401			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Cendán Caaveiro, Marina Susana			
Profesorado	Bouzas Loureiro, Nuria Cendán Caaveiro, Marina Susana			
Correo-e	scendan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo da Historia da Arte centrado na etapa fundamental das vangardas históricas de comezos do século XX, facendo un percorrido cronolóxico e un labor de interrelación cos artistas e os movementos pasados, presentes e futuros.			

Competencias

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos diferentes conceptos de modernidade e vangarda.	C1 C8
Coñecemento dos movementos artísticos fundamentais da modernidade e a vangarda.	C2 C8
Coñecemento da arte galega no contexto da modernidade e a vangarda.	C2 C8
Coñecemento das relacións entre o período moderno e a arte contemporánea.	C1 C2
Coñecemento da evolución do pensamento e os métodos historiográficos.	C1 C2
Capacidade para comprender a obra de arte no contexto da sociedade moderna.	C1 C21
Capacidade de entender a evolución da arte contemporánea desde a modernidade.	C1 C5 C21

Capacidade de relacionar a produción artística actual coas súas orixes na modernidade.		C2 C5 C21
Habilidade para contextualizar a arte galega moderna e de vangarda.		C2 C8
Habilidade para recoñecer os diferentes movementos artísticos modernos e de vangarda.	B1 B2	C1 C2
Habilidade no establecemento de liñas de influencia diacrónicas.	B1 B2	C1 C2

Contidos

Tema	
1ª SEMANA. PRESENTACIÓN DA ASIGNATURA. Exposición do profesor do plan global da asignatura: Obxectivos, contidos, competencias a adquirir, metodoloxía, exercicios e actividades, datas de entregas, sistema de avaliación e criterios. Presentación da bibliografía xeral do curso.	1ª SEMANA. Exercicio 1: O valor do multidisciplinar. Reflexión sobre a creatividade contemporánea
2ª SEMANA. TEMAS 1 e 2: A Subxectividade Romántica. Os inicios da arte contemporánea | Realismo e Revolución Industrial | Impresionismo e Posimpresionismo.	2ª SEMANA. SUBTEMAS 1 e 2: O tránsito da obxectividade Neoclásica á subxectividade Romántica | Intensificación das ideas sobre creatividade, orixinalidade, individualidade... | A nova situación da arte e o artista | A paisaxe como expresión da subxectividade e o sublime | Connotacións éticas e de compromiso do Realismo | Novedades formais e lumínicas no Impresionismo e Posimpesionismo.
3ª SEMANA. TEMA 3: Laberinto de movementos no tránsito de século. A Sezession Vienesa	3ª SEMANA. SUBTEMAS 3: O inicio dos movementos anti-arte | O Taller Vienés: a obra de arte total | Gustav Klimt, Emilie Flöge e os Movementos da Reforma | Mariano Fortuny i Madrazo
4ª SEMANA. VIAXE A ARCO. Con motivo da viaxe a ARCO a Facultade pon un servizo de autobuses gratuito para o alumnado. Para o máximo aproveitamento da viaxe, dende a asignatura ARTE E MODERNIDADE propoñemos un exercicio relacionado coa visita a exposicións temporais que coinciden co desenvolvemento da Feira. A estructuración do exercicio dependerá da oferta expositiva e detallarase con precisión a cada grupo na clase anterior.	4ª SEMANA. Exercicio viaxe a ARCO (detallarase na clase da semana anteiror)
5ª SEMANA TEMA 4: A idea de vangarda como futuro ideal | Os Movementos fríos e as revolucións no dominio da forma: Cubismo | Sonia Delaunay: arte e vida | A provocación futurista.	5ª SEMANA SUBTEMA 4: O valor do primitivo | O collague cubista | Novas concepcións espaciais | Nas marxes da modernidade: multidisciplinaridade e experimentación | Novos roles de artista e provocación (lectura de textos futuristas) O valor da provocación como parte do proceso creativo (F.T. Marinetti)
6ª SEMANA TEMA 5: Os Movementos cálidos e as revolucións da cor | Fauvismo: Salón de Outono de 1905 | Mattise | Expresionismo e precursores: Munch e Ensor | Alemania: Teóricos e centros de incidencia | ""El Puente"": Kirchner e Nolde | ""El Jinete Azul"": Kandinsky e Marc.	6ª SEMANA SUBTEMA 5: A importancia da cor no Fauvismo | Matisse: pintar coas tesoiras | A subxectividade Expresionista | Kandisnky: teoría e práctica | O nacemento da abstración.
7ª SEMANA. TEMA 6: Vangardas rusas e utopía | Constructivismo e Rayonismo | Arte e vida na Rusia revolucionaria: Rodchencko, Popova e Estepanova | Diaghilev e os Ballets Rusos (1909-1929)	7ª SEMANA SUBTEMA 6: Malevich e o Realismo pictórico | Tatlin: o artista como constructor | Deseño gráfico, arte da proganda e vida cotía | Camiño da indiferenciación sexual: Popova e Estepanova | A fotografía como arte.

8ª SEMANA SAÍDA DE ESTUDOS. Visita dunha exposición temporal por determinar. O contexto dunha Facultade de BBAA, atenta ao que artísticamente sucede ao seu arredor, obríganos a manter unha programación flexible para non desaproveitar o marco de reflexión e análise que proporciona a visita de exposicións fundamenais durante o periodo académico.	8ª SEMANA EVALUACIÓN E OBXECTIVOS. A saída de estudos ten un carácter obligatorio, rexistrándose mediante un listado de firmas a asistencia dos alumnos. Asimesmo, o profesor valorará a necesidade de realizar un exercicio relacionado coa visita ou a impartición dunha clase específica para profundizar nos contidos da mesma. Todos os detalles relacionados aclararanse na clase da semana anterior.
9ª SEMANA TEMAS 7 e 8: Utopía e Racionalismo estético: Holanda e Neoplasticismo | Piet Mondrian e Theo van Doesburg | Arquitectura e deseño como expresión do racionalismo | Bauhaus: utopía funcional e transformación social | O legado pedagóxico da Escola.	9ª SEMANA SUBTEMAS 7 e 8: A arte total de ""De Stijl"" | Abstracción radical: Mondrian e Doesbrug | Os interiores abstractos: a confluencia da arte e a arquitectura | Bauhaus: a fusión da arte e a artesanía | Johannes Itten: utopía e practicidad | O profesorado da Bauhaus | Deseño Bauhaus | Oskar Schelmmer: O Ballet Triádico | Memoria e esquecemento: as mulleres na Bauhaus.
10ª SEMANA TEMAS 9 e 10: Dada e os porqués da súa importancia | Os centros do Dadaísmo internacional: Suiza, Alemania e Nueva York | Marcel Duchamp e a súa inagotable estela | Surrealismo: del automatismo al onirismo | O surrealismo en Galicia | O retorno á orde artístico de entreguerras (1919-1930)	10ª SEMANA SUBTEMAS 9 e 10: O Cabaret Voltaire | Tristan Tzara e o azar | Hans Arp e a pintura Dada | Arte e política: Jonh Heartfield e a fotomontaxe | Un caso especial: Hannah Höch | O artista como mecánico: Raoul Hausmann | Duchamp: a arte e o seu contexto | Daaalí | Mulleres artistas: Meret Oppenheim, Leonora Carrington, Dorothea Tanning, Lee Miller, Dora Maar, Claude Cahun | Surrealismo e moda.
11ª SEMANA TEMA 11: O traslado da capitalidade artística de París a Nueva York | Expresionismo Abstracto Americano | Art of this Century: Peggy Guggenheim | A lenguaxe da abstracción en Europa | O caso español: El Paso e Dau al Set.	11ª SEMANA SUBTEMA 11: Contexto social, político e cultural da arte ""made in América"" | Clement Greenberg e a pintura xenuina | Arte e fama: Jack ""The Dripper"" | Análise de individualidades | O Informalismo europeo: Michael Tapié | Dubuffet e a Art Brut | O caso italiano: Lucio Fontana | A abstracción en España no seu contexto: análise dos seus principais representantes.
12ª SEMANA TEMA 12: Transformacións no tránsito dos anos 50/60 | A nova conciencia cultural | Pop Art: unha arte para a ""mid cult"" | Os modelos británicos e norteamericanos | O caso español: Equipo Crónica e Eduardo Arroyo | Arte Cinético e Op Art.	12ª SEMANA SUBTEMA 12: A bonanza do sistema capitalista: The American way of Life (contexto socio-cultural) | O auxe da hiperrealidad televisiva | Principales novedades estilísticas do Pop Art | Artistas de transición: Robert Rauschenberg e Jasper Jonhs | Andy Warhol e a Factory | A plenitude do Pop: Lichtenstein, Wesselman, Rosenquist, Ruscha, Segal | Pops periféricos.
13ª SEMANA TEMA 13: As reconsideracións do obxecto e os sistemas de acumulación: Cesar, Arman, Tinguely | Yves Klein: O Novo Realismo Francés | Piero Manzoni: O nacemento da ironía posmoderna.	13ª SEMANA SUBTEMA 13: Pierre Restany e o manifesto do Novo Realismo Francés | O desperdicio: compromiso e utopía | Experimentos Neo-dadaístas: a recuperación do legado de Duchamp | Klein e a sensibilidade pictórica inmaterial | A reinvención da pintura: antropometrías, disparos, rasgaduras...
14ª SEMANA TEMA 14: A Arte Povera | A Arte Conceptual: antecedentes | O Conceptual Lingüístico | Conceptualismos hoxe.	14ª SEMANA SUBTEMA 14: Arte Povera: Contexto socio-politico | Germano Celan: ""Arte Povera e im Spazo"": Modelos expositivos que marcan tendencia | Análise das principais individualidades Povera: Anselmo, Kounellis, Merz, Penone, Pistoletto... | O rastro Povera na arte contemporánea | Conceptualismos fundamentais e periféricos.
15ª SEMANA TEMAS 15 e 16: Abstracción Post-pictórica | ""Menos é máis"": Arte Mínimal e as estructuras primarias da arte | Os modelos: Carl Andre, Dan Flavin, Donald Judd, Sol LeWitt, Robert Ryman | Accionismo Vienés | Body Art | Land Art.	15ª SEMANA SUBTEMAS 15 E 16: O rexurdimento de Clement Greenberg | Outros Minimalismos nos 90 | A paisaxe como soporte artístico | Robert Smithson e os ""no-lugares"" | Outros modelos corporales-performativos | Feminismo e Body Art | O internacionalismo de Fluxus | Joseph Beuys: ""cada home un artista"".

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	5	10	15
Sesión maxistral	5	10	15
Saídas de estudo/prácticas de campo	24	48	72
Probas de resposta curta	48	0	48

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	Fomentar a capacidade do alumno para expresarse en público articulando un discurso coherente e con contidos
Sesión maxistral	Desenvolvemento teórico dos contidos da materia
Saídas de estudo/prácticas de campo	Visita a exposicións como complemento das clases

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentacións/exposicións	Desenvolvemento da capacidade comunicativa do alumno. Traducción de ideas artísticas e capacidade para transmitilas. Fomentar a curiosidade e a sorpresa. Traballo en equipa.
Sesión maxistral	Desenvolvemento teórico dos contidos da materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Presentacións/exposicións	Presentación e exposición oral dos exercicios que se propoñan no trancurso das clases	25	B1 B2	C1 C2 C5 C8 C21
Sesión maxistral	A asistencia ás clases teóricas é fundamental para a correcta asimilación dos contidos da asignatura.	5	B1	C2 C5 C8 C21
Saídas de estudo/prácticas de campo	Valoración da asistencia ás saídas de estudo que se propoñan	5		C1 C2 C5 C8 C21
Probas de resposta curta	Realización dunha proba teórica	65	B1 B2	C5 C8 C21

Outros comentarios sobre a Avaliación

Arte e Modernidade é unha asignatura compartida entre dous profesores: Susana Cendán (90%) e Nuria Bouzas (16%) A metodoloxía da asignatura estructúrase en clases teórico/prácticas. As **CLASES TEÓRICAS** (2 horas á semana) consisten na exposición oral dunha serie de contidos apoiados en soportes audiovisuales cuxo obxectivo é que o alumno alcance puntos de vista propios e globalizadores sobre os contidos da materia. As introducións teóricas inician ao alumno no territorio da Historia da Arte de forma gradual e ordenada.

A asistencia ás clases teóricas é un requisito imprescindible para a correcta comprensión dos contidos do programa, supoñendo a mesma un 5% do valor da asignatura.

Prégase puntualidade.

As **CLASES PRÁCTICAS** estructúranse en catro grupos ou seminarios de traballo (P1, P2, P3 e P4) dunha hora e media de duración. As clases prácticas amplían e profundan nos contidos teóricos da asignatura, permitindo desenvolver análises sobre problemáticas concretas así como unha participación real e eficaz do alumno.

Os contidos das clases prácticas son hetereoxéneos e varían en función da actualización anual dos contidos: lecturas e análises de textos, ciclos de cine, exercicios prácticos de repaso da asignatura, accións artísticas, debates sobre problemáticas relacionadas coa creatividade, saídas de estudos, etc.

Para que se contabilicen as clases prácticas, só se permitirán **2 FALTAS** e xustificadas.

Prégase a máxima puntualidade.

A **formación dos grupos de traballo** ten un carácter limitado no tempo. A profesora indicará o prazo para a conformación dos grupos.

Sobre as horas de traballo autónomo do alumno. O modelo educativo do EEES (Espazo Europeo de Educación Superior) aboga por metodoloxías docentes orientadas a favorecer a aprendizaxe activa do estudante, a súa implicación e autonomía.

A aprendizaxe non comeza e remata no aula. O alumno, como protagonista do seu proceso de aprendizaxe, debe asumir o papel de actor principal e actuar consecuentemente, tanto dentro como fora do aula: a súa formación depende en gran medida do traballo que realiza fora do aula. Así o contempla o sistema de transferencia de créditos ECTS.

En definitiva, a avaliación da asignatura Arte e Modernidade conxuga as dúas modalidades que se detallan a continuación:

1. Unha avaliación continuada baseada na asistencia e realización dos exercicios e actividades propostas aos grupos de traballo no seu correspondente seminario. A perteneza a un grupo de traballo é inamovible. Non se valorará a realización de exercicios fora do grupo de traballo correspondente. Si o seguimiento do traballo é discontinuo (máis de dúas faltas) non se valorará. Terase en conta a puntualidade das entregas dos exercicios nas datas estipuladas. A falta de puntualidade nas entregas valorarase negativamente. A avaliación continuada supón un **35% do valor da asignatura.**

2. **Unha avaliación final formalizada nunha proba de exame de carácter sumatorio,** e cuxo valor supón un **65% do total da asignatura.** A aplicación da presente proba permítelle ao profesor analizar resultados e obter valoracións individuais de cada alumno ao final do cuatrimestre.

DATAS PROBAS DE AVALIACIÓN:

1ª Convocatoria MAIO:

Xoves 25 de Maio de 10 a 11.30 horas (Salón de Actos)

2ª Convocatoria XULLO:

Luns 10 de Xullo de 12 a 13.30 horas (Salón de Actos)

Bibliografía. Fontes de información
ARGAN, G.C, **El arte moderno (1771-1979)**, Fernando Torres,
ASHTON, DORE, **Una fábula del arte moderno**, Turner/Fondo de Cultura Económica,
BOZAL, V., (ed), **Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas, Vol I y II**, La Balsa de la Medusa,
BÜRGUER, P.,, **Teoría de la vanguardia**, Paidós,
CAWS, M.A.,, **Surrealismo**, Phaidon,
CIRLOT, L., (ed), **Primeras vanguardias artísticas. Textos y documentos**, Parsifal Ediciones,
CREPALDI, GABRIELE, **El Arte Moderno (1900-1945): La época de las vanguardias**, Electa,
FAHR-BECKER, G.,, **El modernismo**, Könemann,
FOUCAULT, M.,, **Esto no es una pipa. Ensayo sobre Magritte**, Anagrama,
GOLDBERG, M.,, **Performance Art. Desde el futurismo hasta el presente**, Destino,
GUASCH, A.M.,, **El arte del siglo XX en sus exposiciones (1945-1995)**, Ed del Serbal,
GUASCH, A.M.,, **El arte último del siglo XX. Del posminimalismo a lo multicultural**, Alianza Forma,
HONOUR, H.,, **El Romanticismo**, Alianza Ed,
KRAUSS, R.,, **La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos**, Alianza Forma,
LIPPARD, L.,, **Seis años de desmaterialización del objeto artístico (1996-1972)**, Akal,
LYOTARD, J.F., **La condición posmodern**, Cátedra,
MARCHAN FIZ, S.,, **Del arte objetual al arte del concepto (1960-1974) Epílogo sobre la sensibilidad posmoderna**, Akal,
MICHELI, M. DE, **Las vanguardias artísticas del siglo XX**, Alianza Ed,
NOCHLIN, L.,, **El Realismo**, Alianza Ed,
POOL, P.,, **El Impresionismo**, Destino,
RAMIREZ, J.A., (ed), **Historia del Arte, Vol. IV e V**, Alianza Ed,
RAMIREZ, J.A,, **El arte de las vanguardias**, Anaya,
REWALD, J.,, **El Postimpresionismo. De Vang Gogh a Gauguin**, Alianza Ed,
SEDLMAYR, HANS, **La revolución del arte moderno**, Acantilado,
SUBIRATS, E.,, **El final de las vanguardias**, Antrophos,
SUREDA, J.; GUASCH, A.M.,, **La trama de lo moderno**, Akal,
VVAA, **Escritos de arte de vanguardia (1900-1945)**, Turner,
VVAA, **Arte desde 1900. Modernidad Antimodernidad Posmodernidad**, Akal,
VVAA, **La modernidad a debate. El arte desde 1940**, Akal,
VVAA, **Primitivismo, Cubismo y Abstracción. Los primeros años del siglo XX**, Akal,
VVAA, **Realismo, Racionalismo y Surrealismo. El arte de entreguerras (1914-1945)**, Akal,

BIBLIOGRAFÍA XERAL

Somos conscientes de que o listado de propostas que se recomenda na BIBLIOGRAFÍA XERAL podería ser moito máis extenso. Tratamos de ser realistas e facer unha selección que poida ser abarcada polo alumno dentro do cuadrimestre e das

horas asinadas á materia. Non obstante, non nos parece mal dotar ao alumno dun fondo bibliográfico a maiores que, ainda que non sexa utilizado no curso preceptivo, poida serlle de utilidade no futuro.

Madrid, Octubre–Enero 2009.

CATÁLOGO. *Piet Mondrian*, Fundación Juan March, Madrid, 1982.

CATÁLOGO. *Robert y Sonia Delaunay (1905 – 1941)* Museo Thyssen Bornemisza, Madrid, Octubre 2002–Enero 2003.

CATALOGO. *Matisse: 1917 – 1941*, Museo Thyssen Bornemisza, Junio–Septiembre 2009.

CATÁLOGO. *La Bauhaus de fiesta (1919-1933)* Fundación La Caixa, Barcelona, 2005.

CATÁLOGO. *Oskar Schlemmer*, MNCARS, Madrid, 1996.

CATÁLOGO. *Arte de vanguardia rusa (1900-1935)* Auditorio de Galicia, Santiago de Compostela, 1992.

CATÁLOGO. *Vanguardia Rusa (1910-1930)* Museo y Colección Ludwig, Fundación Juan March, Madrid, 1985.

CATÁLOGO. *Vanguardias Rusas,* Museo Thyssen Bornemisza, Madrid, Febrero–Mayo 2006.

CATÁLOGO. *Rodchenko & Popova. Defining Constructivism*, Tate Publishing, Febrero–Mayo 2009.

CATÁLOGO*. Malevitch*. Colección del Museo Estatal Ruso, San Petersburgo, Fundación Juan March, Madrid, 1993.

CATÁLOGO. *Dadá y Constructivismo*, MNCARS, Madrid, 1989.

CATÁLOGO. *Dada*. Centro de Arte Georges Pompidou, París, Mayo–Septiembre 2006.

CATÁLOGO. *Shocking! The Art and Fashion of Elsa Schiaparelli*. Ed Philadelphia Museum of Ar in association with Yale University Press, Philadelphia, September 2003-January 2004.

CATÁLOGO. *Marcel Duchamp*, Palazzo Grassi, Venecia, 1991.

CATÁLOGO. *Man Ray. Despreocupado pero no indiferente*, Fundación Caixa Galicia, A Coruña, Septiembre-Diciembre 2007.

CATÁLOGO. *Berlín. Punto de encuentro (1900-1933)* MNCARS, Madrid, 1989.

CATÁLOGO. *Hannah Höch.* MNCARS, Madrid, Enero–Abril 2004.

CATÁLOGO. *Die Brücke. Arte Expresionista Alemán*, Fundación Juan March, Madrid, 1993.

CATÁLOGO. *Brücke. El nacimiento del Expresionismo alemán*, Fundación Thyssen Bornemisza, Madrid, Febrero–Mayo 2005.

CATÁLOGO. *Cosas del Surrealismo. Surrealismo y Diseño*, Museo Guggenheim Bilbao, Febrero–Septiembre 2008.

CATÁLOGO. *The Art of Lee Miller*, Victoria and Albert Museum, Londres, Septiembre 2007– Enero 2008.

CATÁLOGO. *Claude Cahun.* Instituto Valenciano de Arte Moderno, Valencia, Noviembre 2001 – Enero 2002.

CATÁLOGO. *Maruja Mallo*, CGAC, Xunta de Galicia, Santiago de Compostela, 1993.

CATÁLOGO. *Frida Khalo*. Fundación Caixa Galicia, A Coruña, Octubre 2005 – Enero 2006.

CATÁLOGO. *Miró: Tierra*, Museo Thyssen Bornemisza, Madrid, Junio – Septiembre 2008.

CATÁLOGO. *Tapar para ver o “El Ojo Va*go”, Sala Rekalde, Bilbao, Marzo-Mayo 2011.

CATÁLOGO. *Les Réalismes (1919-1939)* Centro Georges Pompidou, París, 1980.

CATÁLOGO. *Mimesis. Realismos Modernos (1918-1945)* Museo Thyssen-Bornemisza, Madrid, Octubre 2005 – Enero 2006.

CATÁLOGO. *Modigliani y su tiempo*, Museo Thyssen Bornemisza, Madrid, Febrero– Mayo 2008.

CATÁLOGO. *Tamara de Lempicka*, Fundación Caixa Galicia, Casa das Artes, Vigo, Abril–Julio 2007.

CATÁLOGO. *Arte Abstracto Español*, Fundación Juan March, Madrid, 1983.

CATÁLOGO. *La Escuela de Nueva York*, MNCARS, Madrid, 1992.

CATÁLOGO. *Arnulf Rainer*, Centro Galego de Arte Contemporánea, Santiago de Compostela, 1996.

CATÁLOGO. *El Arte Pop*, MNCARS, Madrid, 1992.

CATÁLOGO. *El Pop español: Los años 60. El tiempo rencontrado*, Museo de Arte Contemporáneo Esteban Vicente, Segovia, 2004

CATÁLOGO. *Andy Warhol: cine, vídeo y tv*, Fundación Antoni Tàpies, Barcelona, 2001.

CATÁLOGO. *Andy Warhol (1960-1986)* Fundación Joan Miró, Barcelona,

BANSKY, *Wall and Piece*, Ed The Random House Group Limited, Londres, 2006.

BONET, J.M., *Diccionario de las vanguardias en España 1907-1936*, Alianza Editorial, Madrid, 1995.

BEUYS, J., *Cada hombre, un artista*, Ed. La Balsa de la Medusa, Madrid, 1998.

BOIX, E., *La razón y el sueño. Del cubismo al surrealismo*, Ed Polígrafa, Barcelona, 1989.

CARRÁ, C., *Pintura metafísica*, Ed El Acantilado, Barcelona, 1999.

CLARIDGE, L., *Tamara de Lempicka. Una vida de decó y decadencia*, Ed Circe, Barcelona, 2001.

CIRLOT, L., *Andy Warhol.* Editorial Nerea, Hondarribia, 2001.

COMBALÍA, V., *Amazonas con pincel. Vida y obra de las grandes artistas del siglo XVI al XXI*, Ed Destino, Barcelona, 2006.

DALÍ, S., *Los cornudos del viejo arte moderno*, Ed Tusquets, Barcelona, 1990.

DROSTE, M., *Bauhaus (1919-1933)* Ed Taschen, Colonia, 2002.

FERRIS, J.L., *Maruja Mallo. La gran transgresora del 27*, Ed Temas de Hoy, Madrid, 2004.

GAUGUIN, P*., Escritos de un salvaje*, Ed Debate, Barcelona, 1995.

GUGGENHEIM, P., *Confesiones de una adicta al arte*, Ed Lumen, Barcelona, 2002.

KANDINSKY, N., *Kandinsky y yo,* Parsifal Ediciones, Barcelona, 1990.

KANDINSKY, W., *Punto y línea sobre el plano. Contribución al análisis de los elementos pictóricos*, Ed Labor, Barcelona, 1981.

LORD, J., *Retrato de Giacometti,* La Balsa de la Medusa, Madrid, 2002.

MATISSE, H., *Sobre arte,* Barral Editores, Barcelona, 1978.

NAIFEH, S.; WHITE SMITH, G*., Jackson Pollock*, Ed Circe, Barcelona, 1991.

PENROSE, R., *80 años de surrealismo*, Ed Polígrafa, Barcelona, 1982.

PÉREZ AGUIRREGOICOA, J*., ¿Puede un heavy ser calvo? Lo pregunto moralmente*, Ed Artesobrepapel 7, Madrid, 2004.

RAINER, R., *La pedagogía de la Bauhaus*, Alianza Ed, Madrid, 1998.

RAMIREZ, J.A, *Dalí: Lo crudo y lo podrido*. Ed La Balsa de la Medusa, Madrid, 2002.

SAN MARTIN, F.J*., Piero Manzoni*, Ed Nerea, Hondarribia, 1998.

SEMIN, D., *L□art Povera*, Centre Georges Pompidou, Paris, 1992.

SCHLEMMER, O., *The Theater of the Bauhaus,* Ed The John Hopkins University Press, Baltimore/London, 1961.

TZARA, T., *Siete manifiestos dadá*, Ed Tusquets, Barcelona, 1972.

VVAA., *Marina Núñez*. Ed Centro de Arte de Salamanca. Obras, 8. Salamanca, 2002.

WARHOL, A., *Diarios,* Ed Anagrama, Barcelona, 1990.

Na provisión de bibliografía da asignatura Arte e Modernidade non nos esquecemos do feito de que as fontes escritas deixaron de ser o principal medio de información. Estas deben competir co abano de posibilidades que ofrece o marco virtual, un espazo ao que os nosos alumnos, especialmente interesados na "visualidade", acuden con frencuencia. ***Sen embargo o estudante debe entender a web de xeito responsable, esto é, como un medio complementario da súa formación, e non como unha fonte de información exclusiva e rigurosa***.

http://www.withgilbertandgeorge.com/

http://www.adhoc.es/

http://www.barbarakruger.com/

http:/www.barbican.org.uk/

http://www.centrepompidou.fr/

http://www.cgac.org/

http://www.espaciominimo.es/

http://www.fundacion-granell.org//

http://www.herzogdemeuron.com/

http://www.jakeanddinoschapman/

http://www.lacasaencendida.es/

http://www.laxeiro.es/

http://www.mataderomadrid.org/

http://www.marcovigo.com/

http://www.menil.org/

http://www.museodelprado.es/

http://www.museo.depo.es/

http://www.museothyssen.org/

http://www.musac.es/

http://www.museoreinasofia.es/

http://www.obrasocial.lacaixa.es/

http:/www.pm8galeria.com/

http://www.whitecube.com/

http://www.tate.org.uk/

http://www.vam.ac.uk/

http://www.victoria-miro.com/

PORTAIS DE ARTE

http://www.ubu.com/

http://www.artdaily.org/

http://www.artfacts.net/

http://www.the-artists.org/

http://www.universe-in-universes.org/

http://www.artnet.com/

http://www.zacharyzavislak.com/

http://www.masdearte.com/

http://www.artque.com/

http://www.art10.com/

http://www.hispanarte.com/

http://www.hispanart.com/

http://www.connec-arte.com/

http:/www.el-punto.com/

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101
Historia: Historia da arte/P01G010V01202
Arte e contemporaneidade/P01G010V01601
Filosofía da arte/P01G010V01501
Arte e espazo social/P01G010V01901
Artes afíns/P01G010V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101
Historia: Historia da arte/P01G010V01202
Arte e contemporaneidade/P01G010V01601
Filosofía da arte/P01G010V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia da arte/P01G010V01202

Outros comentarios

HORARIO DE TITORÍAS

Xoves de 12.30 a 14.30 horas

Mércores de 10.30 a 13.30 horas